بسم الله الرحمن الرحيم

ސިވިލް ކޯޓު

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނުގޮތް

4309-CVC-2022

ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ ވ. މުޙައްމަދު ޝަރީފު

ދަރުނު ނުހިމެނޭ ފޮތުގެ މައްސަލަ

ޙުކުމްކުރި ޤާޟީ

ޤާޟީ އާއިޝަތު އަޒްމާ އަބްދުލްއަޒީޒު

ނިމުނު ތާރީޚު

23 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1446

24 ޑިސެންބަރު 2024

ދަޢުވާކުރާ ފަރާތް

ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ

ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު: C-22/1982

ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތް

މުޙައްމަދު ސަޢީދް

ގ. ސާރިވިލާ / މާލެ

އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A101061

ރަޖިސްޓްރީކުރުވުން ބާޠިލު

28 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1444

22 ނޮވެންބަރު 2022

ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ

މާލެ، މ. ސޯރިވިލާ / މާލެ، މުޙައްމަދު ޝަރީފް (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A101061) ގެ އުޖޫރަކަށް ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ (ރަޖިސްޓްރޭޝަން ނަންބަރު C-22/1982) އިން ލުއި މައިކްރޯ ލޯން ދޫކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އެންމެހައި ޝަރުޠުތަކަށް އެއްބަސްވެގެން 24 އޮގަސްޓް 2020 ގައި -/25,000ރ (ފަންސަވީސްހާސް ރުފިޔާ) ގެ ލޯނެއް މުޙައްމަދު ޝަރީފަށް ދޫކޮށްފައިވާރިނދު، މުޙައްމަދު ޝަރީފް އެއްބަސްވެފައިވާގޮތަށް ލޯނުގެ ފައިސާ އަދާކުރައްވާފައިނުވާތީ، މިލޯނަށް ދައްކަންޖެހޭ އެންމެހައި ފައިސާ އިންޓަރެސްޓާއި ޖޫރިމަނާގެ ފައިސާއާއެކުގައި އެއްފަހަރާ ލިބިގަތުމަށް އެދި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީގެ ފަރާތުން މުޙައްމަދު ޝަރީފްގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކޮށް ހުށަހަޅުއްވުމުން ބެލުނު މައްސަލައެކެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ކުރިއަށް ގެންދެވުނު ގޮތް

1. މިމައްސަލާގައި ދަޢުވާލިބޭ މުޙައްމަދު ޝަރީފަށް ދަޢުވާ ފޮނުވައި ދަޢުވާ ފޮނުވާ ޖަވާބުދާރީވުމަށް ފުރުޞަތު ޖަވާބުދާރީވުމަށްޓަކައި މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[1] ގެ 409 ވަނަ މާއްދާގައިވާގޮތުގެ މަތިން މަސައްކަތް ކުރެވިފައިވިނަމަވެސް، ދަޢުވާ ފޯނު ޖަވާބުދާރީކުރުވިފައިނުވާތީ، ދަޢުވާ ފޯނާ ދަޢުވާލިބޭ ޖަވާބުދާރީވުމަށްޓަކައި ޕަބްލިކޭޝަން ނަށާއިދާއިރާތަކުން މުޙައްމަދު ޝަރީފް ކަންކަން ހާޒިރުކުރުމަށް އެންގުމުގެ އިޢުލާން[2] ކުރުމަށްފަހުވެސް، މުޙައްމަދު ޝަރީފްގެ ފަރާތުން ހާޒިރުވެފައިނުވާތީ، މި މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ މުޙައްމަދު ޝަރީފްގެ އަނބުރާ ހާޒިރުގައި މުޙައްމަދު ޝަރީފްގެ ފަރާތުން ދަޢުވާއަށް އިންކާރުކުރާ ކަމުގައި ބަލައިގެން ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އަށް ފުރުޞަތުދެވިގެންނެވެ.

ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ފަރުވާ

2. ދަޢުވާކުރާ ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އިން މުޙައްމަދު ޝަރީފް މައްޗަށް ކޯޓުފައިވާ މިދަޢުވާގައި އެދިފައިވަނީ:

2.1 ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން -/25,000ރ (ފަންސަވީސްހާސް ރުފިޔާ) ގެ ދުއި މައިކްރޯ ލޯނުގެ ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަށް ދައްކަފައިވާކަން ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި؛

2.2 ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަށް ދޫކުރި -/25,000ރ (ފަންސަވީސްހާސް ރުފިޔާ) ގެ ލޯނު އެފަރާތުން އެއްބަސްވެގެންނަން އަދާކުރައްވާފައިނުވާކަން ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި؛

2.3 ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ލޯނު ދޫކުރުމުގައި ކަނޑައެޅި ޝަރުތުތަކާ ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ޚިލާފުވެފައިވާކަން ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި؛

2.4 ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަށް ދޫކުރި ލޯނުގެ ފައިސާ އާއި ސަރވިސް ޗާޖާއި ޖޫރިމަނާގެ ފައިސާ އުނގެނުގައި އަދާކޮށް ލޯން އެގްރީމަންޓްގެ ބަދަލުކުރުވުނުދުން ލޯން އެއްބަސްވުމުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އަދަދުތަކަކާން ސަރވިސް ޗާޖާއި ޖޫރިމަނާގެ ފައިސާގެ އިތުރުން، ލޯން އެއްބަސްވުމުގައިވާ މާއްދާތައް ތަންފީޒުކުރުމުގެ ގޮތުން އަދަދުތަކުގެ ޤާނޫނީ ޚަރަދުގެ އުޖޫރައިގެ ވިއްސަ ހިސާބަށް ހަރަދުތަކާއި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ބޭންކަށް ދަރަނިވެރިވާ ފައިސާ ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ؛

---

[1] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021

[2] ނަންބަރު 647/144/2024/B2-144(IUL) (21 އޮގަސްޓް 2024)

2.5 ދައުވާލިބޭ ފަރާތަށް ދޫކުރި ލުއި މައިކްރޯ ލޯން އެކައުންޓުގެ ބާކީގައި 27 އޮކްޓޫބަރު 2022 ގެ ނިޔަލަށް ނުދައްކާއިވާ 22,623/98ރ (ބާވީސްހާސް ހަސަތޭކަ ތޭވީސް ރުފިޔާ / ނުވަދިހަ އަށް ލާރި) އާއި ލޯން އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އިތުރަށް އަރަމުންދާ އިންޓްރެސްޓާއި ޖުރިމަނާގެ ފައިސާ އެކުގައި އަދާކޮށް، ލޯން އެކައުންޓް ބަންދު ކުރެވެންދެން ޗާރޖްކުރެވެމުންދާ އިންޓްރެސްޓާއި ޖުރިމަނާގެ ފައިސާއަކީ ދައުވާލިބޭ ފަރާތް ބޭންކަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި؛

2.6 ދައުވާލިބޭ ފަރާތަށް ދޫކުރި ލޯނުގެ ފައިސާ އާއި އިންޓްރެސްޓާއި ޖުރިމަނާގެ ފައިސާ އެކުގައި އެއްފަހަރާ އަދާކުރުމަށް ދައުވާލިބޭ ފަރާތަށް އަންގައިދިނުމަށާއި؛

2.7 ދައުވާލިބޭ ފަރާތަށް ދޫކުރި ލުއި މައިކްރޯ ލޯނުގެ ފައިސާ އާއި ސަރވިސް ޗާޖާއި ޖުރިމަނާގެ ފައިސާ އެކުގައި އަދާކޮށް ލޯން އެކައުންޓް ބަންދުކުރެވެންދެން ލޯން އެއްބަސްވުން ބާޠިލުނުވެ ދެމިއޮންނާނެކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރާ ކަންތައްތައް

3. 14 އޮގަސްޓު 2020 ގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ ގެ ލުއި އެކްސްޕްރެސް ލޯނަކަށް އެދި މުދައްޢާ ޝަރީފް އެޕްލިކޭޝަން ފޯމު ހުށަހަޅާފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

4. ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އިން ލުއި މައިކްރޯ ލޯން ދޫކުރުމުގައި މުދައްޢާ ޝަރީފް އެއްބަސްވެފައިވާ ޝަރުތުތަކުގެ ދަށުން 20 އޮގަސްޓު 2020 ގައި 25,000/-ރ (ފަންސަވީސްހާސް ރުފިޔާ) ލުއި މައިކްރޯ ލޯނެއް މުދައްޢާ ޝަރީފަށް ދޫކޮށްފައިވާކަން ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އިން ހުށަހަޅާފައިވާ ސްޓޭޓްމަންޓުން އެނގެއެވެ.

5. މުދައްޢާ ޝަރީފުގެ ފަރާތުން ލޯން އެކައުންޓަށް ގަވާއިދުން ފައިސާ ދައްކާފައިނުވާތީ، ލޯން އެއްބަސްވުމުގެ (ހ) ގެ ދަށުން މުޅި ލޯނުގެ ފައިސާ އެކުގައި ދެއްކުމަށް އަންގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީގެ ނަންބަރު BML/RECOVERIES/2022/5156 (13 އޭޕްރިލް 2022) ސިޓީ މުދައްޢާ ޝަރީފުއަށް ފޮނުވާފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

6. ބުނެވުނު ލޯން އެއްބަސްވުމުގެ (ރ) ގެ ދަށުން ސާރވިސް ޗާޖުގެ އިތުރަށް ޖުރިމަނާގެ ގޮތުގައި އިތުރު 5% (ފަހެއް އިންސައްތަ) އިންޓްރެސްޓް ލޯން އެކައުންޓަށް ޗާޖު ކުރެވޭނެކަން އެނގެއެވެ.

7. ބުނެވުނު ލޯން އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އަށް މުދައްޢާ ޝަރީފު ފައިސާ ދައްކާފައި ނުވުމުގެ ސަބަބުން، ލޯން ބާކީގައި 01 ސެޕްޓެންބަރު 2024 ވަނަ ދުވަހުގެ ނިޔަލަށް 30,697/83ރ (ތިރީސްހާސް ހަސަތޭކަ ނުވަދިހަ ހަތް ރުފިޔާ / އަށްޑިހަ ތިން ލާރި) ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އަށް މުދައްޢާ ޝަރީފު ދައްކަންޖެހި ނުދައްކައިވާކަން ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އިން ހުށަހަޅާފައިވާ ސްޓޭޓްމަންޓުން އެނގެއެވެ.

8. ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އިން ލޯން އެއްބަސްވުމުގައިވާ މާއްދާތައް ތަންފީޛުކުރުމުގެ ގޮތުން އަޅަންޖެހޭ ގާނޫނީ ފިޔަވަޅު އެޅުމުގައި ދެވިގެން ހިނގާ ހުރިހާ ހަރަދުތަކާއި ދޭންޖެހޭ ފީއާ މުދައްޢާ ޝަރީފުގެ ފަރާތުން

ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދިފައިވާއިރު، މި އަދަދަކީ ކޯޓަށް ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އިން ޝަރީޢަތަށް ބުނެދީފައިވާތީ، މިފައިސާއަކީ ޝަރީޢަތުން ނަގައިދެވޭނެ ފައިސާއެއް ނޫނެވެ.

9. ބުނެވުނު ގޮތުން އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އަށް މުޙައްމަދު ޝަރީފު ފައިސާ ނުދެއްކުމުގެ ސަބަބުން 01 ސެޕްޓެމްބަރު 2024 ގެ ހަމައަށް ދައްކަންޖެހިފައިވާ 30,697/83ރ (ތިރީސްހާސް ހަސަތޭކަ ނުވަދިހަ ހަތް ރުފިޔާ / އަށްޑިހަ ތިން ލާރި) އާއި، މިފައިސާ ދައްކައި ހަވާލުކުރާދުވަހާއި ހަމައަށް އަހަރުމުންދާ އިންޓްރެސްޓާއި ޖޫރިމަނާގެ ފައިސާއާއެކު މި އުސޫލާ ފައިސާ ދެއްކުމުގެ ގޮތުން ކޮންމެ މަސަކުވެސް އެ މަހަކަށްޖެހޭ މިންވަރަށްވުރެ މަދުނޫން އަދަދަކުން ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އަށް ފައިސާ ދައްކަމުން ގޮސް 06 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި މުޅި ލޯނުގެ ޖުމްލަ ފައިސާ ދައްކައި ހަމަކޮށްދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އިން މުޙައްމަދު ޝަރީފަށް ދިނުމަށެވެ.

10. މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު ގެ 268 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން މި ހުކުމް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ފަރާތްތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ހުކުމް

ދެންފަހު، ބުނެވުނު ކަންތައްތައް އެގޮތުގައި ހުރުމުން، ގ. ސޯރިވިލާ / މާލެ، މުޙައްމަދު ޝަރީފު (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A101061) ގެ އެދުމަކަށް ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ (ރަޖިސްޓްރޭޝަން ނަންބަރު C-22/1982) އިން ލުއި މައިކްރޯ ލޯން ދޫކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ޝަރުޠުތަކާއި އެއްބަސްވުމުން 20 އޮގަސްޓް 2020 ގައި -/25,000ރ (ފަންސަވީސްހާސް ރުފިޔާ) ގެ ލޯނެއް މުޙައްމަދު ޝަރީފަށް ދޫކޮށްފައިވާކަމާއި، މި ލޯނަށް މުޙައްމަދު ޝަރީފު އެއްބަސްވީގޮތަށް ފައިސާ ދައްކާފައިނުވާކަން ސާބިތުވާކަމުން ކަނޑައަޅައި،

01 ސެޕްޓެމްބަރު 2024 ގެ ހަމައަށް ލޯނުގެ ބާކީގައިވާ 30,697/83ރ (ތިރީސްހާސް ހަސަތޭކަ ނުވަދިހަ ހަތް ރުފިޔާ / އަށްޑިހަ ތިން ލާރި) އާއި، ލޯނު ދައްކައި ހަވާލުކުރާދުވަހާ ހަމައަށް އިންޓްރެސްޓާއި ޖޫރިމަނާގެ ފައިސާއާއެކު ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އަށް މުޙައްމަދު ޝަރީފު ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާކަމުގައި ސާބިތުވާކަމުން ކަނޑައަޅައި،

ބުނެވިދިޔަ ފައިސާ ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އަށް ދެއްކުމުގެ ގޮތުން، މިއަދު (24 ޑިސެންބަރު 2024) ން ފެށިގެން ކޮންމެ މަސަކުވެސް އެ މަހަކަށް ޖެހޭ ފައިސާގެ އަދަދު ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އަށް ދައްކަމުންގޮސް، 06 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި (24 ޖޫން 2025 ގެ ކުރިން) މި ލޯނުގެ އަސްލުގައި ފައިސާ ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އަށް ދައްކައި ހަމަކުރުމަށް މުޙައްމަދު ޝަރީފަށް އަންގައި، މުޙައްމަދު ޝަރީފުގެ އަރިހު ހާޒިރުގައި ހުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމްކުރީ

[illegible]

ޤާޟީ